

Al voltant de l'informe PISA 2025

Daniel Climent

Professor de Ciències

Quan ja creia acabada la carta que anava a enviar a un futur assessor de ciències, han aparegut els resultats de l'informe triennal de PISA que elabora la OCDE. Impactat per la magnitud del desastre he optat per canviar la idea original i substituir-la per uns comentaris sobre els resultats que tan amargament ens han colpejat.

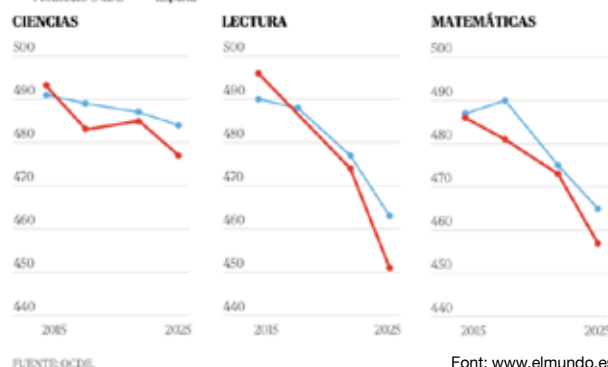
Per començar, cal recordar que les dades que han nodrit PISA 2025 es van prendre de març a maig de l'any passat entre alumnes de 90 països de 15-16 anys ($\approx$ 4t d'ESO); alumnes que havien començat l'escolarització obligatòria (Primària) el 2015.

En el cas d'Espanya (30000 alumnes en questats) els resultats són demolidors: els últims d'Europa, amb caigudes de 28, 26 i 16 punts en matemàtiques, competència lectora i ciències; la qual cosa significa vora un curs escolar perdut en totes eixes matèries (vint punts, un curs).

Desastre educativo en España, con el peor resultado de su historia en el informe PISA: hasta dos cursos escolares de retraso respecto a Reino Unido

España cae 23 puntos en Lectura, 16 en Matemáticas y ocho en Ciencias. La OCDE advierte de las pantallas y pone como ejemplo el "trabajo duro" de los alumnos asiáticos "haciendo deberes"

España se desploma en las principales disciplinas del Informe PISA
— Promedio OCDE — España

Això sí, amb diferències notables entre comunitats autònomes: mentre que Madrid i Castella-Lleó obtenen bons resultats, i superiors a la mitjana de l'OCDE i la UE, la darrera posició (d'Espanya i d'Europa) l'ocupa el País Valencià (amb Catalunya exclosa per "haver fet maganxes").

I si és cert això que "el nivell de formació d'un país correspon al dels seus docents", què hauria pogut passar si la prova (recordem-ho, de 4t d'ESO) s'haguera realitzat sobre una mostra de professors en exercici de les etapes obligatòries, Primària i Secundària?

En el cas d'Espanya els resultats són demolidors: els últims d'Europa, amb caigudes de 28, 26 i 16 punts en matemàtiques, competència lectora i ciències

Recorde que l'any 2011, el govern d'**Espanza Aguirre** a la comunitat de Madrid va introduir, en les oposicions per a mestres de Primària, una prova específica de coneixements generals de Primària. Es tractava d'un examen eliminatori amb preguntes de llengua, matemàtiques, història i ciències de nivell de sisè de Primària en escoles públiques (estem parlant d'oposicions, eh!); dit d'una altra manera, la prova intentava comprovar si el personal que aspirava a ser mestre tenia, almenys, el nivell d'allò que anava a impartir. Quan dos anys després es van conèixer els resultats va saltar l'escàndol: el 86 % dels aspirants a mestre (8200 de 9500 opositors) havien suspès la prova de coneixements elementals. Quatre anys formant-se en Facultats d'Educació i quasi el 90 % dels aspirants no passaven un examen de 6é de Primària.

Eixos resultats eren coherents amb els de la Universitat de Vic, que sistemàticament ve plantejant proves d'aptitud per accedir al grau de mestre. Doncs bé, només pel que fa als darrers quatre anys, més del 60 % dels aspirants suspelen la prova d'accés, tot i haver "superat" el segon de Batxillerat i les Proves d'Accés a la Universitat (PAU); quins coladors són eixos?

Malauradament, no disposem de cap Llibre blanc que informe sobre el nivell de coneixements del professorat, com si hi haguera por a encarar aquesta qüestió tan nuclear: tenim, en termes generals, un professorat capacitat per a la funció que estan desenvolupant? I, si no fora així, quines mesures caldria adoptar per a millorar la situació?

I ara, i abans de continuar amb les matèries, convindria recordar que, en el cas valencià, l'any en què van iniciar Primària els alumnes que ara han mostrat eixos nivells tan baixos van ser el mateix que el "Botànic" va començar

a governar; un govern que durant set anys (2015-2022) va tindre al front de la Conselleria **Vicent Marzà**, mestre diplomad en Magisteri, especialitat anglés; i de 2022 a juliol de 2023 **Raquel Tamarit**, també mestra diplomada en Magisteri i especialitat anglés. He de confessar que la idea que els encarregats de dirigir una Conselleria tan complexa, amb tants nivells educatius, tant de personal i recursos pressupostaris, siguen mestres sense experiència en gestió, ni reflexions conegudes sobre el sistema educatiu, i sense haver-se foguejat prèviament en faenes com les d'inspecció, planificació educativa o temes d'aquest nivell, sempre m'ha semblat una temeritat; però... En qualsevol cas, no ho oblidem, el 80 % del període analitzat per PISA 2025 ha sigut la coalició Compromís-PSOE els qui han estat al front de la Conselleria d'Educació (on, per descomptat, han deixat petjada, estil i col·locats).

I, ara, passem a les matèries. En pensar en les matemàtiques, m'ha astorat que la distància entre les comunitats valenciana (435 punts, l'última) i madrilenya (477; la primera) és de 42 punts, equivalent a dos cursos escolars. I de seguida m'ha vingut al cap que segons la llei educativa ara vigent, la LOMLOE [RD 217/2002, gener 2021], la programació d'eixa matèria ha de contemplar *sentido socioafectivo y perspectiva de género*; i si a això sumem que els aprovats són pràcticament generals "per llei", què podríem esperar, dels resultats? I, en el cas valencià (tan hipertrofiat d'ideologia woke, frívola i doctrinària) s'ha retrocedit 50 punts en una dècada! I pensar que en la del 85-95 del segle passat vam arribar a ser un referent de qualitat en didàctica de les matemàtiques!

Pel que fa a la comprensió lectora també ens situem en la part més baixa de la taula; i des del 2015 s'ha registrat una caiguda de més de 40 punts! (equivalent a dos anys d'escolarització!).

I estem parlant del castellà; perquè en català/valencià el resultat és pitjor; això sí, amb moltes "guies per al llenguatge inclusiu", "de gènere" i coses d'eixe estil imposades en l'administració i en el món educatiu i de conseqüències tan negatives per a la llengua; i no soc jo qui ho afirma: en el llibre *Som dones, som lingüistes, som moltes i diem prou*, escrit per lingüistes "de debebò" (i no per sindicalistes, activistes o mestres sense formació) ja s'advertia del problema que, malauradament, ara ja tenim constatat amb dades i constatacions més que lamentables.

Per finalitzar, les ciències. Segons els resultats generals només el 28 % arriba al nivell mínim; i pel que fa a distància entre Madrid i nosaltres la diferència és enorme: un alumne de 15 anys que estudia a Madrid obté 45 punts més (dos cursos!) que un d'escolaritzat ací; i en comparativa pròpia amb els últims 10 anys, hem retrocedit 44 punts!

Però és que des de ja fa molts anys, en diferents fòrums venim alertant sobre la perniciosa transformació de l'ensenyament de les ciències en una catequesi lògicament esterilitzant fins el punt que molts professors són incapaços de respondre preguntes com les següents:

Si el Sol "és" groc, com és que, de dia, el cel és blau i el núvols blancs?
Per què les dones tenen la menopausa, però els hòmens no?
Si dividir és "repartir", per què, en dividir entre 0,5 m'ix el doble?
Si els cotxes de gasolina poden incendiar-se, per què no els de gasoil?
¿Per què hi ha "blancs" i "negres"?
¿Com poden volar els avions, si pesen més que l'aire?
¿Com és que la mar està salada si els rius són "d'aigua dolça"?
¿Per què no ens cau la Lluna damunt, si és una roca molt pesada?
¿Com és que fa més fred dalt les muntanyes, si estan més prop del Sol?
¿Què són el formigó, el ciment, l'acer, la seda, la llana, o el vidre?
¿Hi ha perill en dormir amb plantes a l'habitació? ¿De dia o de nit?
¿Què és el foc?
¿Per què les cel·les d'abelles són hexagonals, les trapes redones, els pots de conserva cilíndrics, el tetrabrics prismàtics i el planetes esfèrics?
¿Per què l'aire que tirem per la boca pot calfar però també refredar?

I si en el cas de les ciències fisicoquímiques el problema és greu, en el de les ciències "de la natura" és encara pitjor: tant els programes com els llibres i els professors solen ignorar els paradigmes (evolució, relacions ecològiques, termodinàmica, descodificació de la

ESCOLA PÚBLICA

garantia de qualitat

Procés d'admissió a les escoles
per al curs 2017-2018
del 22 al 29 de maig

Informa't sobre les escoles
plurilingües, inclusives, saludables,
sostenibles i creatives que t'ofereix
el sistema educatiu valencià:

A l'espai web:
www.ceice.gva.es/va/escolaqualitat
Als centres educatius

informació genètica, tectònica de plaques) que permetrien articular l'assignatura i poder entendre, considerant cada nivell educatiu, des de la biodiversitat als fenòmens naturals; i sense cap fil conductor s'ha optat per una mena de calaix de sastre, un *totum revolutum* on es pot camuflar molt bé qualsevol adoctrinament carregat d'ideologia en què l'ús d'una xarrameca de moda (sostenible, saludable, ecològic, de proximitat, inclusió, natural, benestar emocional...) o alarmista (emergència climàtica, transgènics, additius químics, nuclear) els alliberen de d'oferir amb rigor i ben organitzada la seua matèria.

I, ara, la pregunta del milió: com a societat i com a professionals, estariem disposats a aplicar reformes en profunditat i a prescindir dels responsables del desastre? Això implica també posar al capdavant de l'educació, i de la formació del professorat, tant la inicial com la permanent, a personal apropiat i professionalment competent (que n'hi ha, eh!).

M. Carme Junyent (ed.)

Som dones, som lingüistes, som moltes i diem prou.

Prou textos incoherents
i confusos. Canviem el món i
canviarà la llengua

Eumo
Editorial

I ens calen dirigents preparats que sàpiguen i tinguem experiència en gestió educativa, economia, i coneixement dels reptes a què s'ensencaren la societat i l'educació, des de la formació dels docents a l'ús de la IA, els déficits estructurals en lectura i biblioteques, o el sistema d'incentius per a valorar i estimular la millor docència; sí, uns dirigents capaços de mirar "a llargues" i d'aplicar mesures correctives intenses per tal de revertir el desastre en el qual, no per esperable menys dolorós, ens hem vist reflectits en l'informe PISA.

En qualsevol cas, i si tot va bé, continuarem parlant-ne.

NOTES

1 El 38 estats de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) comparteixen com a principis bàsics la democràcia i l'economia de lliure mercat.

2 Segons l'OCDE, als 15 anys 20 punts equivalen a un any d'aprenentatge.

3 Lamentablement, ni els responsables de la formació optaran per canviar de paradigma ni els mateixos professors, víctimes i (amb honroses excepcions) corresponsables del fracàs; en lloc d'això, potser tornaran a posar-se samarretes verdes i a reclamar escola "en valencià"; però sense explicar com pensen fer-ho amb el "material humà" i metodològic disponible.

4 Van ser els governants autoanomenats "valencianistes" els responsables d'eliminar les línies en valencià [en la revisa Saó em van publicar set articles dedicats al fracàs de l'assignatura de valencià: "Ensenyança del valencià o teràpia d'aversion?" [<https://revistasao.cat/ensenyanca-del-valencia-o-terapia-daversio-vii/>]. I el frau anterior (dir-se una cosa i fer-ne la contrària) no és exclusiu dels valencianisme oficial; també és aplicable a tots els xiringuitos on s'han col·locat molts dels que no podrien guanyar-se la vida amb treballs "de veritat" i que s'amaguen darrere de noms tan pomposos com ara progressistes, feministes, ecologistes/verds, observatoris, i activismes diversos, noms que van molt bé per mantindre hipnotitzats crèduls, innocents i fins i tot fanàtics de tot tipus.

5 Davall títols com ara "S'assembla la didàctica de les ciències a la d'una religió? el meu fill major, aleshores estudiant d'enginyeria, i jo mateix vam presentar comunicacions al *Congreso de Didáctica de las Ciencias de Granada* (2005); i a les *Jornades Curie d'intercanvi d'experiències en l'ensenyament de les ciències físiques i químiques* (2006). I en una línia similar, vaig escriure un article en la revista de la *Asociación de Inspectores de Educación* (ADIDE): La formació del profesorado de ciències.